

**INSPRAAKPROCEDURE VERGUNNINGAANVRAGEN
WET MILIEUBEHEER EN MILIEU EFFECT RAPPORT
WINDPARK NOORDOOSTPOLDER**

Gedeputeerde Staten van Flevoland en burgemeester en wethouders van gemeente Noordoostpolder maken het volgende bekend.

Vanaf donderdag 12 november tot en met woensdag 23 december 2009 liggen de Aanvraag milieuvergunning Windmolenproject Westerneerdiijk binnendijsk v.o.f., de Aanvraag milieuvergunning Westerneerwind B.V., de Aanvraag Milieuvergunning Essent Wind Nederland B.V. en de Aanvraag milieuvergunning Windpark Crell B.V. krachtens de Wet milieubeheer en het Milieu Effect Rapport (MER) Windpark Noordoostpolder ter inzage.

De vergunningaanvragen en het MER doorlopen een inspraakprocedure conform de Algemene wet Bestuursrecht en de Wet milieubeheer. Op grond daarvan kan eenieder in deze periode een zienswijze over de inhoud van voornoemde stukken indienen.

Achtgrond

Op 22 oktober 2009 heeft Pondera Consult namens Windmolenproject Westerneerdiijk Binnen v.o.f. en Westerneerwind B.V. het Milieu Effect Rapport Windpark Noordoostpolder-Ingediend voor de realisatie van windparken langs de Noordermeerdiijk en de Westerneerdiijk (BIBEVIS) en de Westerneerdiijk binnendijsk van de Noordoostpolder. Op dezelfde datum heeft Pondera Consult namens Essent Wind Nederland B.V. en Windpark Crell B.V. dit MER ingediend bij de gemeente Noordoostpolder ten behoeve van de vergunningaanvragen voor de windparken Noordermeerdiijk binnendijsk en Zuderneerdiijk. Op 2 november 2009 zijn de voor dit project benodigde vergunningaanvragen ingediend bij de Provincie Flevoland en de gemeente Noordoostpolder. Op 3 november hebben Gedeputeerde Staten van Flevoland en burgemeester en wethouders van de gemeente Noordoostpolder het Milieu Effect Rapport Windpark Noordoostpolder aanvaard.

De windparken zullen een gezamenlijk vermogen hebben van maximaal 450 MW. Daarmee is dit project cruciaal voor het behalen van de rijksdoelstelling voor windenergie. De provincie Flevoland is bevoegd gezag voor de milieuvergunningen en daarmee het besluit-MER voor de buitendijske windparken langs de Noordermeerdiijk en Westerneerdiijk en voor de Westerneerdiijk binnendijsk omdat het benodigde transformatorvermogen voor deze parken meer dan 200 MVA is. De gemeente Noordoostpolder is bevoegd gezag voor de milieuvergunningen en het besluit-MER voor de overige windparken. Dit MER dient tevens als onderbouwing voor het Rijksinpassingsplan dat zal worden vastgesteld door de ministers van EZ en VRDM.

Procedure

Op 4 maart 2004 zijn door de Koepel Windenergie Noordoostpolder voor de windparken Noordoostpolder vijf startnotities ingediend bij de toenmalige bevoegd gezagen, de gemeente Noordoostpolder en de gemeente Lemsterland, waarin zij aangaf dat zij in plaats van een m.e.r.-beoordeling, een MER zou gaan opstellen voor de windparken Noordoostpolder. Deze startnotities hebben vanaf 11 maart 2004 gedurende 4 weken ter inzage gelegen. In deze periode is gelegenheid geboden aan eenieder en een aantal wettelijk adviseurs in het bijzonder, om opmerkingen naar voren te brengen over de inhoud van de op te stellen richtlijnen. Tevens is de commissie voor de milieueffectrapportage te Utrecht verzocht een advies uit te brengen. Op 24 mei 2004 is laatstgenoemd advies uitgebracht. De commissie heeft in haar advies eveneens de binnengekomen opmerkingen verwerkt. Naar aanleiding daarvan hebben de gemeenten Noordoostpolder en Lemsterland richtlijnen vastgesteld voor deze ontwikkeling.

In 2006 zijn Hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage 1994 gewijzigd. Door deze wijziging wordt er een onderscheid gemaakt tussen plan-m.e.r. en besluit-m.e.r. Het bestemmingsplan is sindsdien het plan-m.e.r.-plichtige plan en de milieuvergunning het besluit-m.e.r.-plichtige besluit.

Op 1 maart 2009 is artikel 9b van de Elektriciteitswet 1998 in werking getreden. Op grond van dit artikel wordt de besluitvorming over de realisatie van dit windpark voorbereid met toepassing van de rijkscoördinatieregeling. De minister van Economische Zaken treedt daarbij op als coördinerend minister. Dat betekent onder meer dat, anders dan gebruikelijk, de planologische verankering van het project niet plaatsvindt in een bestemmingsplan, maar in een Rijksinpassingsplan (artikel 3.28 Wet ruimtelijke ordening). Dit Rijksinpassingsplan wordt vastgesteld door de Ministers van EZ en VRDM. Daarnaast wordt de verlening van het merendeel van alle relevante vergunningen en ontheffingen door de Minister van EZ gecoördineerd. Dit houdt in dat alle overheden verantwoordelijk zijn voor de inhoud van hun eigen vergunningen en ontheffingen, maar de Minister van EZ bepaalt binnen welke termijnen alle (ontwerp)besluiten genomen moeten worden en zorgt dat alle besluiten goed op elkaar afgestemd zijn.

De aanvragen van de vergunning Wet Milieubeheer en het MER liggen ter inzage vanaf 12 november tot en met 23 december 2009. Het MER Windparken Noordoostpolder dient ook als plan-MER voor het Rijksinpassingsplan dat gemaakt zal worden voor het windpark Noordoostpolder. De planning is om in februari 2010 voor het project benodigde vergunningen en ontheffingen en het Rijksinpassingsplan gezamenlijk in ontwerp ter inzage te leggen.

Na de inspraakprocedure zullen medio 2010 de besluiten over de vergunningen en ontheffingen worden genomen en het Rijksinpassingsplan worden vastgesteld. Hierbij zal worden aangegeven op welke wijze is omgegaan met de in het MER beschreven gevolgen voor het milieu, wat er is overwogen over de alternatieven en hoe is omgegaan met de ingediende zienswijzen en uitgebrachte adviezen. Tegen die besluiten kan dan beroep worden ingesteld bij de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Waar kunt u de vergunningaanvragen Wet Milieubeheer en het MER inzien?

Vanaf donderdag 12 november tot en met woensdag 23 december 2009 liggen de vergunningaanvragen Wet Milieubeheer en het MER ter inzage. U kunt deze gedurende reguliere openingstijden inzien op de volgende locaties:

- de gemeentehuizen van Urk, Noordoostpolder (te Emmeloord), Lemsterland (Lemmer), Gaasterland (Balk);
- het provinciehuis van de Provincie Flevoland te Lelystad;
- het provinciehuis van de Provincie Fryslân te Leeuwarden.

Voor meer informatie en voor het bekijken en/of downloaden van de vergunningaanvraag en het MER kunt u de Internetste raadplegen van de provincie Flevoland: http://provincie.flevoland.nl/nieuws/ter_inzage_lesing/

Hoe kunt u inspreken?

Op grond van artikel 7.20 van de Wet milieubeheer kan eenieder zienswijzen ten aanzien van het MER kenbaar maken. Uw zienswijze op het MER kan betrekking hebben op het niet voldoen van het MER aan de wettelijke vereisten, mede gelet op de door het bevoegde gezag gegeven richtlijnen betreffende de inhoud van het MER, dan wel op onjuistheden in het MER.

Uw schriftelijke zienswijze kunt u sturen naar:

- inspraakpunt windpark Noordoostpolder
Bureau Energieprojecten
Postbus 304, 2270 AH Voorburg

Graag daarbij duidelijk vermelden dat uw zienswijze betrekking heeft op het MER Windpark Noordoostpolder. Als u melding wilt inspreken, kunt u bellen met Bureau Energieprojecten, telefoon (070) 379 89 79.

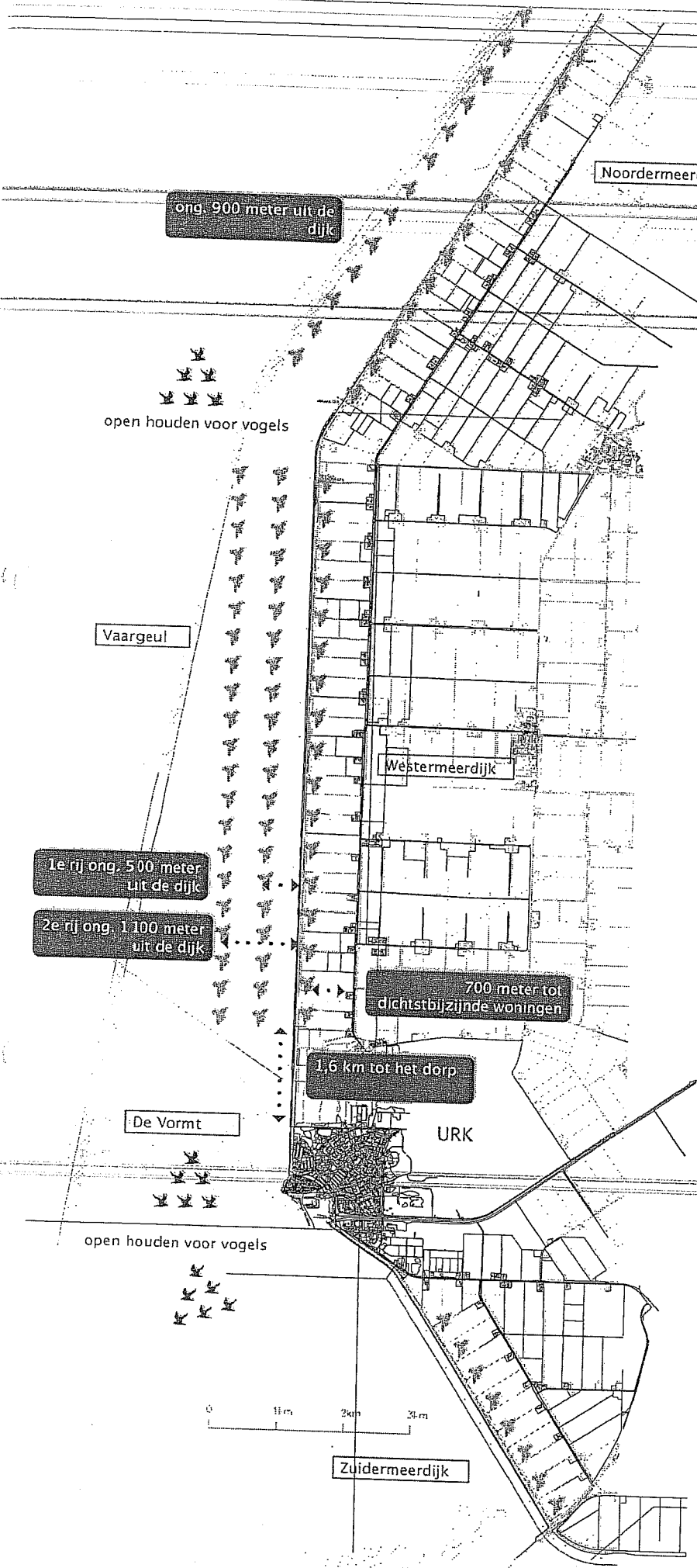
Wat gebeurt er met uw reactie?

Bureau Energieprojecten stuurt uw zienswijze door naar de bevoegde gezagen en de Commissie voor de milieueffectrapportage. Deze Commissie adviseert de bevoegde gezagen over het MER. Dit advies en de ingekomen zienswijzen zullen de bevoegde gezagen betrekken bij het verlenen van de aangevraagde vergunningen en het Rijksinpassingsplan.

Het vervolg

Naar verwachting zullen in februari 2010 de ontwerp-besluiten ter inzage worden gelegd, samen met het ontwerp-rijksinpassingsplan. Vervolgens zullen de bestuursorganen, rekening houdend met de ingebrachte zienswijzen, naar verwachting medio 2010 de besluiten nemen. Voor een belanghebbende die op een ontwerp-besluit een zienswijze heeft ingebracht, staat dan tegen dat besluit beroep open bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Windpark
Noordoostpolder

windmolen

masthoogte (exclusief fundering):

- Waterlocaties: maximaal 105 meter
- Landlocaties: maximaal 135 meter

tiphoogte als één van de wieken verticaal boven de mast staat:

- Waterlocaties: maximaal 168 meter
- Landlocaties: maximaal 198,5 meter

afstand tussen de molens: tussen 330 en 625 meter (afhankelijk van type windmolen)

Deze nieuwkaart is met zorg samengesteld; het is een samenvatting van de op dit moment bekende gegevens derhalve kunnen er geen rechten aan worden ontleend.

uit op de huidige vergoeding op basis van de Stimulering Duurzame Energieproductie (hierna "SDE").

De huidige SDE voor 2009 is € 0,094/kWh. Echter, voor een windpark op het binnendijkse deel met 7,5 MW turbines is een hogere SDE nodig. Deze SDE is berekend en wordt aan u voorgelegd in het bijgesloten "Information Memorandum Wind Park Noordoostpolder" (hierna "IM"). Om buitendijks te kunnen bouwen is ook een hogere SDE nodig dan op het land. Ook deze SDE is berekend en wordt aan u voorgelegd in het IM.

De berekende SDE voor de 7,5 MW turbines op het land is

De SDE voor buitendijks in het IJsselmeer is
aanmerkelijk hoger, en daarmee duurder, dan de SDE voor wind op het land maar nog steeds
aanmerkelijk lager (en daarmee goedkoper) dan voor windparken op zee.

Essent is minderheidsaandeelhouder van het deelproject Zuidermeerdijk, een van de
deelprojecten van het binnendijkse deel van het windpark.

Windpark Noordoostpolder met op het land 7,5 MW turbines en langs de dijk in het IJsselmeer 3,6 MW turbines levert een vermogen van 483 MW en is naar inziens van de Koepel Windenergie Noordoostpolder wat betreft duurzame energie productie en kosten de meest aantrekkelijke optie.

Aan de berekeningen liggen offertes van leveranciers, aannames van financieringscondities en andere aannames ten grondslag. De aannames zijn gebaseerd op kennis uit de markt en zijn naar ons inzicht een juiste afspiegeling van de huidige marktcondities. Op basis van de gegevens zijn financiële modelberekeningen verricht om de uiteindelijke kosten, baten en benodigde SDE voor de hele duur van het windpark te berekenen. Wij hebben begrepen dat ECN onderzoek zal doen naar de juistheid van onze gegevens en onze berekeningen. De achtergrondinformatie wordt daarom verstuurd naar ECN. Tevens worden de financiële modellen, gemaakt en voor de Business Case toegepast door _____ naar ECN gestuurd.

De initiatiefnemers, verenigd in de Koepel Windenergie Noordoostpolder, werken sinds de jaren negentig van de vorige eeuw aan het windpark. Wij kijken uit naar uw bevindingen en conclusies. Uiteraard zijn wij beschikbaar om nadere toelichting te geven.

Hoogachtend,

Bijlage: Information Memorandum Wind Park Noordoostpolder

Second opinion business case NOP

KEMA heeft second opinion aangeleverd over business case (BC). Uit KEMA rapport komt naar voren dat BC goed in elkaar zit, KEMA ziet geen grote afwijkingen. Wel kunnen volgens KEMA kosten (= SDE) wat omlaag. Eerste indruk is dat we met hun rapport uit de voeten kunnen, maar niet alles is duidelijk. We hebben wel de nodige vragen. Die zijn al doorgegeven aan KEMA. Deze week moet eindrapport er liggen. We zullen KEMA vragen om rapport eventueel volgende week te komen toelichten.

Volgende stappen:

1. Second opinion over BC volledig afronden
2. Keuze maken voor inzet SDE. Hier zijn verschillende varianten denkbaar.
3. Uitkomst second opinion + voorleggen aan mez.
4. Gesprek met Financiën aangaan over SDE tarief. BC is al aan hen toegestuurd.
5. Gesprek met Koepel aangaan over uitkomst second opinion Ook hier verschillende aanpakken mogelijk:
  - a.
  - b.
6. Voor/rond 1 september willen we duidelijkheid hebben over SDE tarief inclusief principe instemming Financiën.
7. Informeren TK
8. Aanpassen SDE + publicatie

Wie doet wat?

1. Afronden second opinion:
2. Keuze inzet SDE:
3. Voorleggen mez:
4. Financiën:
5. Koepel:
6. Definitief besluit:
7. Informeren TK.
8. Aanpassen SDE:

Antwoorden over business case

Beste

Wij hebben de resultaten binnen van ver de effecten van het verschil in eigen vermogen tussen onze berekeningen en het eigen vermogen van 20% zoals aangenomen in de ECN/Kema berekeningen.

Zoals aangegeven zijn er twee opties om het uit te rekenen waarbij 3 variabelen van belang zijn:

- 1 SDE tarief:
- 2 Rendement op het eigen vermogen (ROE)
- 3 DSCR (Debt Service Cover Ratio) = Voorwaarde vanuit de bank m.b.t. de capaciteit om de lening terug te kunnen betalen

In ons model wordt het minimaal benodigde SDE tarief berekend om aan het Rendement op Eigen vermogen en de DSCR voor respectievelijk on en near-shore te kunnen voldoen.

Het "percentage Eigen vermogen" is een uitkomst van deze variabele waarbij het model deze zo laag mogelijk houdt als noodzakelijk is om aan de dcsr te kunnen voldoen. Dit is ook zo als het in de werkelijkheid gebeurd bij project financieringen: de uiteindelijk door de banken bedongen dcsr bepaald het percentage Eigen vermogen.

Indien nu gevraagd wordt wat het effect is van een eigen vermogen van 20% zijn er verschillende methode's om dat te berekenen.

- 1 Het niet meer vasthouden aan het vaste rendement op het Eigen vermogen
- 2 Niet meer voldoen aan de eisen van de banken (dscr's)

Optie 1 is het veranderen van het SDE tarief

Hierbij wordt nl. het SDE tarief berekend waarbij bij 80% vreemd vermogen nog steeds wordt voldaan aan de door de banken vereiste dscr's. Resultaat is wel dat ten opzichte van onze berekeningen een hogere SDE noodzakelijk is.

Deze optie is mogelijk maar lijkt niet gewenst vanuit de overheid omdat meer geld wordt uitgegeven aan SDE dan nodig is om het project gerealiseerd te krijgen. Dit lijkt ons daarom geen gewenste /reële optie.

~~Optie 2 soepelere financieringscondities (Lagere dscr).~~

Dit is een lastige optie om uit te werken omdat je feitelijk 2 variabelen kunt veranderen. (SDE en DSCR). Wat wij gedaan hebben is uitrekenen wat de DSCR zou moeten zijn om aan een eigen vermogen van 20% te komen.

Wat in de bijlage is laten zien is wat de dscr's zouden moeten zijn om aan 20% Eigen vermogen te komen. Dit is echter een theoretische optie omdat banken hiermee het project niet zouden willen financieren.

In theorie zou je ook nog het SDE tarief kunnen verlagen, maar dit zou tot gevolg hebben dat de DSCR's nog verder zouden moeten zakken. Ons financieel model is niet gemaakt is om deze optimalisatie uit te voeren en daarom kunnen wij dit niet op een eenvoudige manier berekenen. Omdat het slechts een theoretische exercitie is heb ik nog niet gevraagd dit uit te voeren.

In de Bijlage zijn bovengenoemde berekeningen uitgevoerd, hierin zijn ook de door

berekende percentages eigen vermogen opgenomen, deze wijken iets af van de deze morgen toegezonden tabel (enkele %-en). Dit komt doordat ik oorspronkelijk het % eigen vermogen heb uitgerekend door het totaal geïnvesteerde eigen vermogen te delen door de totale investeringssom van het park. $\frac{\text{eigen vermogen}}{\text{totaal geïnvesteerde eigen vermogen}}$ heeft het percentage eigen vermogen berekend door het eigen vermogen te delen door de som van het eigen vermogen en het vreemd vermogen; dit is de juiste manier om dit te berekenen. Het feit dat hier verschil in zit komt doordat de turbines niet allemaal op 1 moment beginnen met stroom produceren en betaald worden maar dat een langzame aanloop kent.

Kortom, waar het in feite op neer komt is: hoe laag willen de banken gaan met hun dscr. Wij zijn er volledig van overtuigd dat de door ons gebruikte getallen kloppen, zeer scherp zijn en dat in de markt grote project leningen met lagere dscr's niet voorhanden zijn. Bij de hoofden Project Financiering van de banken kan dit zonder meer worden nagevraagd evenals bij project managers van grote Europese windparken waar recent financial close heeft plaatsgevonden. Bij de banken kan ook worden gevraagd hoe men denkt dat de marges, dscr en andere voorwaarden voor grote project leningen zich de komende 2-3 jaar zal ontwikkelen.

Voor wat betreft de vraag m.b.t. de geluidsreducerende maatregelen:

Dit is enorm lastige materie

Ten tijde van het opstellen van de business Case kwam vanuit VROM het geluid dat de nieuw in te stellen geluidsnorm Lden 47 samen met de nieuwe berekeningsmethodiek voldoende zou zijn voor ons project. Onze adviseurs bepleiten een norm van Lden 48 of 49. Nu echter duidelijk wordt hoe de nieuwe norm eruit komt te zien en de nieuwe berekeningsmethodiek gebruikt wordt (pas gepubliceerd) blijkt dat de nieuwe berekeningsmethodiek voor projecten waarbij de dichtstbijzijnde woningen op een grotere afstand dan 500 meter staan nadeliger uitpakt dan de huidige berekeningsmethodiek. Als gevolg daarvan zou zelfs bij de huidige berekeningsmethodiek bij een aanzienlijk deel van de turbines geluidsreducerende maatregelen noodzakelijk zijn. Op dit moment laten wij het geluidsbureau tezamen met de fabrikanten berekenen hoe we met de huidige concepten uitkomen. Vervolgens laten we een nieuwe opbrengstberekening maken door het windberekeningsbureau. Daarna kunnen we samen met de consequenties voor business case berekenen. Mijn inschatting is dat dit voor de variant ca opbrengstreductie zal geven, variant niet veel hoger is. Maar dit is lastig in te schatten. Het geluidsniveau van de 3 MW turbine is per Turbine weliswaar iets hoger dan bij de 1 MW variant maar er staan wel veel minder turbines.

Met vriendelijke groeten, kind regards

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Directoraat-generaal voor
Energie en Telecom
Directie Energie en
Duurzaamheid

Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC Den Haag
T 070 379 8911 (algemeen)
www.ez.nl

Behandeld door

Datum 17 NOV 2009

Betreft Financiering windpark Noordoostpolder

Ons kenmerk
ET/ED / 9201688

Tijdens het Algemeen Overleg van 3 september jongstleden heb ik u geïnformeerd over mijn voornemen om nog in 2009 het grootschalige windpark Noordoostpolder tot een SDE-aanvraag te laten komen. Met deze brief informeer ik u over hoe ik de bouw van dit grootschalige windpark in de Noordoostpolder in Nederland mogelijk zal maken. Deze besluiten zijn tot stand gekomen in overleg met de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

1. Het windpark Noordoostpolder

Het windpark in de Noordoostpolder heeft een geplande omvang van 429 Megawatt (MW) waarmee rond de 400.000 huishoudens van duurzame stroom kunnen worden voorzien. Het Windpark Noordoostpolder zal hiermee verreweg het grootste windpark in Nederland worden en daarmee een forse bijdrage aan de kabinetsdoelstellingen voor meer duurzame energie leveren. De binnendijkse delen van dit windpark zullen voorzien worden van grotere turbines dan gebruikelijk voor windmolens op land. De buitendijkse windmolens zullen geplaatst worden in het water van het IJsselmeer.

Op 8 juli jl. ben ik in Urk geweest om over de mogelijkheden voor dit windpark te spreken met de burgemeester, gemeenteraad en fractievoorzitters. Het verheugt mij zeer dat de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid Koepel Windenergie Noordoostpolder ("De Windkoepel NOP") nu bereid is dit windpark te ontwikkelen. Voor de realisatie van de kabinetsdoelstellingen op het gebied van duurzame energie is samenwerking met andere partijen nu eenmaal onmisbaar.

2. Aanpassing van de Subsidieregeling Duurzame Energie

De Subsidieregeling Duurzame Energie (SDE) is bedoeld als subsidie om de zogeheten onrendabele top van de elektriciteitsproductie van windmolens te compenseren. De subsidie wordt tijdens de exploitatie van de windturbines uitbetaald als een bijdrage per daadwerkelijk aan het elektriciteitsnet geleverde kilowattuur. De hoogte van de bijdrage is afhankelijk van de op het moment van levering geldende elektriciteitsprijs.

Naar aanleiding van de gesprekken die met diverse partijen zijn gevoerd, alsmede externe adviezen over de kosten en opbrengsten van grote windmolens op land en windmolens near shore ben ik tot de conclusie gekomen dat de huidige categorieën binnen de SDE niet afdoende zijn. Er dient een nieuwe categorie voor

SCAN 04 / 000017247

grootschalige windparken binnen de SDE te worden geopend. Over onder meer de voor die categorie te hanteren basisbedragen en subsidiabele vollasturen heb ik mij laten adviseren door ECN-KEMA. Gezien de stand van zaken en de inhoud van de uitgebrachte adviezen heb ik het voornemen om in december van dit jaar een aanwijzingsregeling op grond van het Besluit SDE te publiceren voor grootschalige windprojecten op land met daarin twee categorieën:

1. Windmolens op land met een vermogen groter dan of gelijk aan 6 MW.
Hiervoor gaat gelden een basisbedrag van € 0,096 per kWh voor maximaal 3.095 vollasturen per jaar gedurende 15 jaar.
2. Windmolens near shore in gemeentelijk ingedeelde wateren, met een vermogen groter dan of gelijk aan 3 MW, maar kleiner dan of gelijk aan 5 MW.
Hiervoor gaat gelden een basisbedrag van € 0,121 per kWh voor maximaal 3.118 vollasturen per jaar gedurende 15 jaar.

Het totaal van de op deze wijze te verstrekken subsidie voor dit windpark wordt op dit moment geraamd op circa € 880 miljoen, verdeeld over 15 jaar. Het streven daarbij is om het subsidieplafond in 2009 voor deze grote windmolens op land voldoende te laten zijn voor 285 MW en het subsidieplafond in 2009 voor near shore windmolens voldoende te laten zijn voor 144 MW. Verder zal ik in de nieuwe aanwijzingsregeling opnemen dat een aanvraag voor een SDE subsidie voor grote windmolens op land en near shore windmolens alleen kan worden gedaan als de aanvraag voor een milieuvergunning ingediend (maar nog niet verkregen) is en er een door het bevoegd gezag aanvaardbaar geacht MER rapport beschikbaar is. Tevens zal het moeten gaan om een windpark van een zodanige omvang dat de Rijkscoördinatieregeling van toepassing is.

De SDE geeft de mogelijkheid om per molen of voor groepen van molens subsidie aan te vragen. Ik begrijp dat het voor aanvragers niet altijd mogelijk is om op het moment van de aanvraag al een definitieve keuze te kunnen maken voor aantal en type windmolens. Onder gerechtvaardigde omstandigheden moet het mogelijk zijn om andere turbines te plaatsen dan aanvankelijk aangevraagd of –in het geval van near shore – het aantal windmolens binnen een reeds afgegeven SDE beschikking te wijzigen. In zulke gevallen bestaat voor mij de mogelijkheid om op grond van artikel 62 van het Besluit SDE ontheffing te verlenen van de verplichting om de grote windmolens dan wel near shore windmolens te realiseren en te exploiteren conform het bij de aanvraag ingediende projectplan. Ik zal zo'n aanvraag dan welwillend in behandeling nemen maar kom in ieder geval niet tot een verlening van een ontheffing wanneer:

- a. het vermogen van de grote windmolens minder dan 6,0 MW bedraagt;
- b. het vermogen van de near shore windmolens minder dan 3,0 MW bedraagt;
- c. de aanvraag een verhoging van de subsidiabele productie of het basisbedrag inhoudt.

Het spreekt voor zich dat zo'n ontheffingsverzoek wel aan alle overige relevante voorwaarden moet voldoen, wil ik kunnen overgaan tot een verlening.

3. Eenmalige subsidie

Daarnaast heb ik het voornemen om aanvullend een eenmalige subsidie te verstrekken vanwege het innovatieve karakter van dit windpark. De initiatiefnemers willen op land molens met een vermogen van 6 tot 8 MW neerzetten. In totaal zal er 285 MW op land worden gerealiseerd. Een project met dergelijke zeer grote molens is wereldwijd nog nergens op deze schaal gebouwd. Daarnaast komt een deel van de molens buitendijks (near shore) te staan. In totaal zal er buitendijks 144 MW worden gerealiseerd. Dit unieke karakter brengt onzekerheden en andere dan binnen de SDE subsidiabele kosten met zich mee. Dit rechtvaardigt een eenmalige subsidie naast een subsidie via de SDE. Het bedrag van de eenmalige subsidie wordt bij volledige realisatie van het park geraamd tussen de 104 en maximaal 116 miljoen (netto contante waarde 2010) en bij een parkgrootte van 429 MW. De betaling zal in twee tranches plaatsvinden. Daarvan is maximaal 24 miljoen bestemd voor de grote windturbines op land.

De precieze hoogte van de subsidie is afhankelijk van het vermogen van de windturbines die daadwerkelijk worden geplaatst en het totale parkvermogen. De rechtvaardiging van de subsidie valt weg wanneer het te realiseren vermogen voor grote windmolens op land lager is dan 6MW per windmolen en het te realiseren vermogen voor near shore molens lager is dan 3 MW.

Omdat voor het realiseren van het Windpark Noordoostpolder per MW hogere SDE-uitgaven zijn gemoeid dan in de SDE-ramingen is verondersteld, kunnen er met de thans op de begroting beschikbare bedragen voor "wind op land" minder MW worden gerealiseerd. In de brief die ik u deze maand nog zal toezenden over de SDE in 2010, zijn ook de effecten van deze speciale SDE-openstelling aangegeven.

4. Rijkscoördinatieregeling

Voor dit project is de Rijkscoördinatieregeling van toepassing. Het is aan de Minister van Economische Zaken om in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu een ontwerp-Rijksinpassingsplan vast te stellen. De Minister van Economische Zaken zal ook coördinerend optreden met betrekking tot alle benodigde vergunningen. Deze procedure is al gaande. Bij de vaststelling van het Rijksinpassingsplan zal worden aangegeven op welke manier met de dan ingebrachte zienswijzen ten aanzien van het grootschalige windpark rekening wordt gehouden, waaronder die van de gemeente Urk.

Verder merk ik op dat de Staatssecretaris van Financiën heeft aangegeven dat hij bereid is ervoor te zorgen dat de ontwikkelaars van dit Windpark de nodige erfpacht- en opstalovereenkomsten worden aangeboden door het Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf (RVOB). Daarbij is door hem aangegeven dat het RVOB bereid is - vanwege de koppeling aan het hoger aantal SDE vollasturen - een vaste gebruiksvergoeding per kWh van 5,5% van de opbrengst van de voor de SDE subsidiabele productie te willen berekenen.

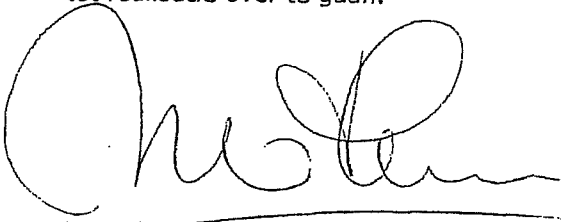

**Directoraat-generaal voor
Energie en Telecom**
Directie Energie en
Duurzaamheid

Ons kenmerk
ET/ED / 9201688

Tot slot zal ik er bij TenneT TSO BV op aandringen alle noodzakelijke inspanningen te verrichten die mogelijk maken dat dit windpark tijdig zal worden aangesloten op het 110 KV-net.

Ik heb de overtuiging dat op de hierboven beschreven wijze van rijkszijde een belangrijke bijdrage wordt geleverd voor de ontwikkeling en bouw van dit Windpark Noordoostpolder. Het is nu aan Koepel Windenergie Noordoostpolder om tot realisatie over te gaan.

Maria J.A. van der Hoeven
Minister van Economische zaken

Grondprijzen VOORLOPIG!

Omdat je de cijfers snel wil hebben, mail ik je deze cijfers (met nog wel een kleine slag om de arm).
Uitgangspunt voor het RVOB is een marktconforme tegenprestatie waarbij het huidige model voor de landlocaties niet wordt aangepast. Voor de near shore locatie is er sprake van een geringe aanpassing in de zin dat we over alle vollasturen rekenen. Uitgangspunt zijn verder de bedragen van 2009 voor SDE en energieprijis.

~~Wij hebben de verschillende opties op een rijtje gezet en komen tot de volgende conclusie:~~

On shore zijn we uitgegaan van van de en conform het taxatiemodel voor landlocaties van en als percentages van de omzet voor de grondcomponent. Dit betekent per turbine een vergoeding van euro per jaar. In totaal turbines.

Overigens is slechts een beperkt deel van de onshore locatie staats eigendom. De exacte bedragen hangen samen met de positionering van de turbines e.d. Men is dus slechts een deel verschuldigd aan de staat en de rest aan private eigenaren. Volgens onze methodiek zou men in totaal euro per jaar verschuldigd zijn waarvan euro per jaar aan de staat/RVOB. Overigens zal het RVOB daarvan nog een deel (moeten) afstaan aan de pachters van de grond (1,5 X de jaarretributie per turbine).

Welke bedragen de private eigenaren hanteren is ons niet bekend.
Indien de zouden worden geplaatst is volgens onze berekeningswijze en met dezelfde uitgangspunten een vergoeding verschuldigd van per jaar per turbine. In totaal zou dat neerkomen op per jaar, waarvan euro per jaar voor de staat/RVOB. In totaal turbines.

Voor de **near shore** locatie gaan we uit van de en van een percentage van over alle vollasturen. Dit betekent euro per turbine per jaar. In totaal euro per jaar voor turbines.

Met vr. gr.

> Retouradres Postbus 16350, 2500 BJ Den Haag

Aan NWEA,

brief de
bijlage 10 g

Directie Vastgoed
Regionale directie
West

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 16350
2500 BJ Den Haag
Nederland
www.rvob.nl

Bankrekeningnummer
1923.24.810

Inlichtingen

Datum 23 juli 2009

Betreft: verzoek openbaar maken taxatiemodel

Geachte

Ons Kenmerk

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen
2

Naar aanleiding van uw brief van 7 juli 2009 bericht ik u het volgende. Tijdens het overleg d.d. 18 november 2008 heeft uw organisatie toegezegd om een aantal businesscases te overhandigen, zodat Domeinen de uitgangspunten van het rekenmodel grondwaarde windturbines onder het SDE-regime verder kon toetsen. Dit werd onzerzijds verlangd om een onderbouwing te krijgen voor uw bewering, dat de grondwaardecomponent op basis van de nieuwe berekeningswijze te hoog zou uitvallen. Deze businesscases hebben wij echter niet van u mogen ontvangen. Ik heb u daarover in april 2009 nogmaals via de mail benaderd met het verzoek de businesscases toe te zenden, echter zonder resultaat. Van de heren en heb ik begrepen, dat in het overleg met uw organisatie op 26 februari 2009 slechts over enkele kostencomponenten is gesproken en ook niet over de totale investeringsbeslissing op basis van één of meerdere businesscases; dit blijkt eveneens uit het verslag. Overigens zijn wij verder gegaan met het doorontwikkelen van het model, waarbij wij - zoals wij steeds met u hebben gecommuniceerd - als uitgangspunt hanteren het referentiemodel van EZ op basis waarvan de onrendabele top berekeningen voor de subsidieverlening worden uitgevoerd. Voor de vollasturen boven de 2200 wordt een hogere vergoeding gevraagd aangezien het hier de betere locaties betreft. Deze uitgangspunten zijn met u besproken.

Op 1 juli 2009 zijn Domeinen Onroerende Zaken en het Gemeenschappelijk Ontwikkelingsbedrijf gefuseerd. Wij gaan samen verder onder de naam: Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf (RVOB). We blijven onderdeel van het Ministerie van Financiën. Onze telefoonnummers, postbus- en bezoekadressen blijven gelijk.

Dit betekent, dat investeerders hebben kunnen inschatten in welke orde van grootte de vergoeding voor het gebruik van staats eigendommen als ondergrond voor windturbines zal liggen. Ook kon men bij onze organisatie navragen hoe hoog de vergoeding zal zijn. Daartoe dient men echter wel voldoende gegevens te overhandigen, hetgeen blijktbaar op weerstand stuit. Voor 2009 zijn inmiddels de subsidiebedragen bekend en ingevoerd in het model. Dit heeft ertoe geleid dat de percentages tot en boven de 2200 vollasturen onlangs intern zijn vastgesteld op 5,5% respectievelijk 15%. Voorbeeldberekeningen worden bij deze brief gevoegd. In dit verband wijs ik u erop, dat wij het taxatiemodel als interne richtlijn binnen onze organisatie gebruiken, waarbij wij ons het recht voorbehouden om in speciale gevallen hiervan af te wijken. Van een openbaar stuk is derhalve geen sprake. Het RVOB geeft slechts inzicht in haar berekeningswijze om de transparantie van vaststelling te bevorderen en zichtbaar te maken, dat uniform wordt gehandeld.

Ten aanzien van de vergoeding voor pachters, wordt een voorstel voorbereid om eenmalig 1,5 - 2 x de jaaropbrengst van de verhuur/pacht van de ondergrond van de windturbine aan de pachter te vergoeden. Eind augustus zal deze richtlijn eventueel worden geaccordeerd. Het feit, dat windenergie-exploitanten in het verleden hoge(re) bedragen aan pachters hebben betaald en daarmee verwachtingen hebben gewekt wordt hier hopelijk mee omgebogen.

Directie Vastgoed
Regionale directie
West
Datum
23 juli 2009
Ons kenmerk

Hoogachtend,

De Staatssecretaris van Financiën
namens de

Algemene punten voor gesprek Koepel

Verdere proces SDE

1. Na overleg met Fin, VROM en LNV (dit is opgenomen in AMvB) stuurt MEZ de Tweede Kamer een brief over haar plannen met betrekking tot openstelling van een extra SDE in november 2009 specifiek voor een aantal subcategorieën. Deze brief bevat de voorgenomen tarieven, vollasturen, subsidieplafond (hoeveel MW maximaal) en toelichting dat wordt afgeweken van de eis dat bij aanvraag de benodigde vergunningen in bezit moeten zijn. Planning voor de brief is eind september/begin oktober.
2. Waarschijnlijk vraagt de Tweede Kamer een AO aan om met MEZ te praten over dit voornemen voor een extra SDE. In dit AO komt o.a. de gevolgen voor de doelstelling, betekenis voor uitvoering motie Samsom etc. aan de orde.
3. Op 30 oktober sluit de SDE 2009.
4. Begin november kan dan een nieuwe ministeriële regeling (de aanwijzingsregeling) voor de SDE worden gepubliceerd waarin twee subcategorieën onder wind op land worden opgesteld (molens groter dan 7 MW en molens buitendijks). In deze MR worden de draaiuren, het tarief en de afgezwakte vergunningseis opgenomen. De regeling kent een openstelling tot eind december. Dit betekent dat NOP dat eind december een aanvraag kan indienen.
5. De regeling waarin de (voorlopige) correctiebedragen voor deze nieuwe subcategorieën moet ~~dan ook gepubliceerd worden.~~
6. Het heeft de voorkeur dat NOP z.s.m. na openstelling een aanvraag voor SDE indient. Het AO over de SDE 2010 zal namelijk eind november of begin december plaatsvinden. Het is wenselijk dan aan de Kamer aan te kunnen geven dat de aanvraag ontvangen is (en dus het budget in principe vergeven is).

SDE
EZ zal ervoor zorgen dat in december 2009 SDE kan worden aangevraagd voor het park. In verband met de bouwtijd van het park van ca. 2 jaar, zullen de initiatiefnemers per molen SDE aanvragen opdat de looptijd van de SDE optimaal kan worden afgestemd op de verschillende tijdstippen dat de individuele molens gaan produceren.

In januari zal EZ de SDE beschikkingen verlenen.

De initiatiefnemers kunnen in later stadium nog kiezen voor andere typen molens met andere vermogens, maar op land zal minimaal 6 MW en in het water minimaal 3 MW worden neergezet. Indien de initiatiefnemers in een later stadium toch afzien van de bouw van de molens, bijv. omdat de financiering niet rond komt, zullen zij de beschikkingen snel inleveren opdat het vrijkomende budget beschikbaar komt voor andere projecten.

Investeringssubsidie

De reden voor de subsidie is dat molens van 7,5 MW nog nauwelijks worden toegepast en er nog geen molens in ondiep zoetwater zijn gebouwd. Hierdoor is sprake van systeeminnovatie en extra risico.

100-1000 windparken NUT

Subsidie wordt verleend onder strikte voorwaarde dat indien park niet of maar deels gerealiseerd wordt de subsidie naar rato terug gaat naar overheid. Het tempo van uitbetaling van de subsidie is nog onderwerp van nader onderzoek en overleg.

Gebruiksvergoeding RVOB

Het Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf zal een vaste gebruiksvergoeding rekenen van van de vollasturen.

Rijksinpassingsplan

EZ spant zich er voor in uiterlijk in 2010 het inpassingsplan vast te stellen. Hierin worden eisen opgenomen voor de windmolens waardoor de realisatie van het park mogelijk zal zijn. De eisen worden zo gesteld dat op land molens met een vermogen kleiner dan 6 MW niet worden toegestaan. In het water wordt minder dan 3 MW niet toegestaan.

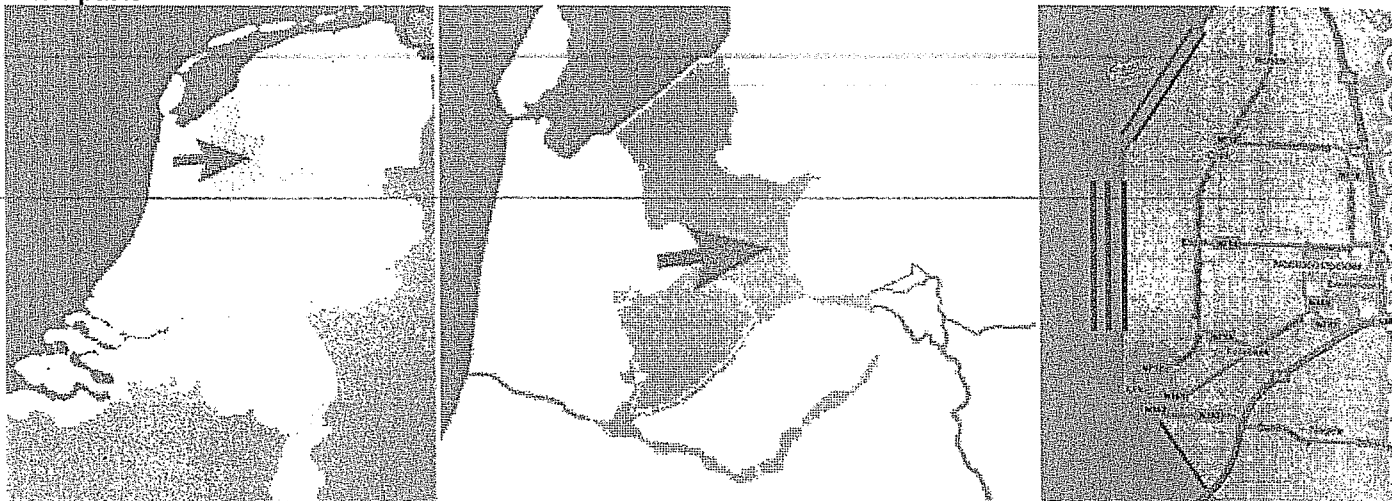
Hoogspanningsnet

Het windmolenpark moet worden aangesloten op het 110 kV-net dat wordt beheerd door TenneT. EZ spant zich ervoor in dat TenneT de bouw van het benodigde aansluitingen in de Noordoostpolder tijdig afrondt. Huidige planning TenneT is realisatie eerste kwartaal

Factsheet windpark en Koepel Windenergie Noordoostpolder

Windpark

- Het windpark bestaat uit 6 rijen windmolens.
- Voor de vergunningaanvragen en qua initiatiefnemers wordt het windpark opgedeeld in het buitendijkse deel en de 3 binnendijkse delen, dus in totaal in vier deelprojecten:
  1. Noordermeerdijk buitendijks en Westermeerdijk buitendijk:
 MW): Consortium WestermeerWind, bestaande uit Westermeerwind BV en Siemens Nederland NV
  2. Noordermeerdijk binnendijks (MW): Windpark Creil BV en Vereniging Windenergie Noordermeerweg
  3. Westermeerdijk binnendijks (MW): Acousticon Windpark BV en Vereniging Windenergie Westermeerweg
  4. Zuidermeerdijk (MW): Windpark Zuidermeerdijk CV, Danij Wind BV en Zuidermeerwindenergie BV --> recentelijk allemaal overgenomen door Essent

Koepel Windenergie Noordoostpolder

- De Koepel Windenergie Noordoostpolder is een vereniging van initiatiefnemers van grootschalige windenergieprojecten langs de dijken van de Noordoostpolder. De Koepel behartigt de gemeenschappelijke belangen van de initiatiefnemers op het terrein van het opstellen van een milieu-effectrapportage, contacten met overheden en publiciteit.
- De Koepel heeft een bestuur bestaande uit vertegenwoordigers van de projectpartners en een onafhankelijke voorzitter, secretaris en projectcoördinator.
- De projectpartners (zie de 4 deelprojecten) bestaan uit de initiatiefnemers, die de projecten ontwikkelen. De projectpartners zijn grotendeels lokale partijen. Deze lokale partijen vertegenwoordigen weer groepen agrariërs die deelnemen in de projecten.

